



**HRONOV 1960**

**JIRÁSKŮV**



**ZA SOCIALISTICKÉ  
OCHOTNICKÉ  
DIVADLO**

# **JUBILEJNÍ XXX. JIRÁSKŮV HRONOV**

**ÚSTŘEDNÍ PŘEHLÍDKA  
DIVADELNÍCH SOUBORŮ  
LIDOVÉ UMĚLECKÉ  
TVOŘIVOSTI**

**HRONOV  
NÁCHOD  
13. SRPNA — 28. SRPNA**

**1960**

Žijeme rok 1960.

První rok socialistického Československa.

Naše vlast omládla a my s ní.

Omládly i Jiráskovy Hronovy, zrozené na prahu těžkých dob. Proto nebudeme k jejich třicátému výročí ani tesknit po dobách mládí, ani pět oslavou ódu na založení „Mekky“ ochotnictva. Hlasovali jsme přece v roce 1959 na XXIX. Jiráskově Hronově pro socialistické ochotnické divadlo, a to znamená: pevně opření o zkušenosti z minula jít vpřed, stále vpřed.

Staré časy je dobře připomenout dnešním třicátníkům, aby viděli, v čem jsou oni i Hronovy dnes mladí. Jediné co stárne, je budova Jiráskova divadla. Ale i ona bude omlazena a rozkročí se do prostoru hodného velkých divadelních sněmování. V době její fyzické mladosti se v ní konala i představení přestárlá, která měla s odkazem klasika našich revolučních dějin jen to společné, že se konala v divadle, nesoucím jeho jméno.

Ani se tomu dnes věřit nechce, že protektorem oněch prvních „národně-kulturních oslav“ byl slovenský agrární poslanec, ministr vnitra, Juraj Slávik, právě v těch dobách odpovědný za střílení do stávkujících dělníků. Jen tak je možno vysvětlit, proč pořadatelé tak úzkostlivě dbali o „národní a nepolitický“ ráz slavností. A přece nezískali naplno zájem ani nejbližšího Hradecka. V roce 1933 bylo pozváno do Hronova osmdesát „národních a kulturních složek“ z Náchodska a Hradecka. Ale ty nevyslaly ani zástupce. Zato přijelo 80 četníků jako pohotovost proti provokacím, na které se připravovaly fašistické bojůvky v čele s Radulou Gajdou přímo v hledišti divadla i u Jiráskova hrobu.

Tak lze vysvětlit mnoho z repertoárových „opatření“ nám dnes skoro nepochopitelných. Jistě patří ke cti prvních dvanácti let slavnostní představení všech Jiráskových her (kromě „Samoty“). S nadšením a odvahou je vytvářeli herci a režiséři „předních spolků“ organizovaných v Ústřední matici divadelního ochotnictva českého, která byla pořadatelkou slavností. Herci studovali role doma a představení dával režisér dohromady až během – tehdy ještě osmidenních – slavností. Buď jak buď, tento cyklus děl našeho revolučního klasika je třeba vyzvednout jako ukázkou obětavosti a dobré vůle hrát pokrokové divadlo.

V inscenacích pozdějších let se objevují historická dramata s náměty z antiky a středověku (např. díla A. Dvořáka, J. Vrchlického, J. Zeyera apod). Jistě nelze mnoha z těchto děl upřít hodnotu. Zajímavé však je, že právě v této době, kdy proletářští divadelníci měli aktivní soudružské styky s revolučním divadelnictvím celého světa, statut Jiráskova Hronova nedovoloval, aby se hrál Ibsen, Molière nebo Shakespeare.

Došlo i k nejednomu inscenačnímu paradoxu. V roce 1936 např. byla Jiráskova „Lucerna“ „očistěna od letitého nánosu pohádkového balastu“ a stala se z ní empirová komorní hra a z kněžny „roztomilá rebelantka v sukních“.

Žel, teprve nacistická okupace sama opravila rovnici prvních pořadatelů, podle které se rovnaly pojmy národní a nepolitický. Od památného představení „Paní mincmistrové“ v roce 1939 až po neméně významné představení „Kolébky“ v roce 1942, vládl zde duch jednotného odporu proti okupantům.

V roce 1942 – ač povolen a dobře připraven – Jiráskův Hronov se oficiálně nekonal. Z „technických důvodů“. Svou záštitu nad oslavami nabídl totiž protektorátní ministr Moravec. A tak se pouze sjeli návštěvníci minulých Hronovů a v srpnových nedělích zhlédli dvě vítězná představení předhronovské soutěže – „Strakonického dudáka“ a „Kolébku“.

I jinak ještě hrály „okupační“ Hronovy kladnou úlohu. Přehlídky se staly soutěžními, školilo se, ukázalo se, jak klasika dovede promluvit k současnosti a poprvé přijeli nikoli jen ze zvědavosti profesionální divadelníci, spisovatelé a novináři (Brousil, Götz, Salzer, Vnouček, Drda, Tetauer a jiní). Skutečnost, že se soutěžních bojů o účast na Hronově účastnily i bývalé soubory Svazu dělnických divadelních ochotníků, okupanty rozpuštěného, byla určitým příslibem do budoucna, i když žádný z těchto souborů se do roku 1949 na Hronov nedostal. Po osvobození naší vlasti v roce 1945 se změnil život všeho lidu. Dost pomalu se však měnila tvář Jiráskových Hronovů. Tím prudce poklesl i význam slavností.

Vedení ŮMDOČ usilovalo o návrat k nepochopitelně nám dnes „nepolitičnosti“ ochotnického divadla, o jeho „svébytnost“, „soběstačnost“, „nezávislost“, a to jak v repertoáru tak i v teoretickém školení a v publikačním programu. Do omrzení se dovolávalo záludného projevu národně socialistického ministra školství Stránského, který se snažil lidové divadelnictví použít proti zájmům lidu.

To vše však stálo už na velmi vratkých nohách. Uvnitř ŮMDOČ a ostatních k nové činnosti probuzených tradičních organizací ochotnictva nastupovaly zvolna nové síly, poučeny společným pokrokovým bojem za okupace. Rostl počet souborů usilujících o pokrokový repertoár. Jen Hronov zatím o tom nevěděl. Teprve ostrý pouňorový vítr jej zasáhl v srpnu 1948. Zchátralá nadstavba se sesula a ihned se ukázalo, že masová základna ochotnického hnutí je zdravá a pevná. Na bouřlivých aktivech v průběhu Jiráskova Hronova vystoupily v diskusi zdravé síly. Na XIX. Jiráskův Hronov přijeli již dělničtí ochotníci se Spitzerm, Cachem, Káňou, Karvašem a Katajevem, jiní s Gorkým a E. F. Burianem. V letech 1950 a 1951 byly tyto síly již daleko lépe připraveny uskutečnit jubilejní přehlídky.

Jiráskovy Hronovy přestaly být soutěží o body v divadelním řemesle. Představení se již nehodnotí v tajném zasedání porotců, ale veřejně. Učíme se diskutovat a kritizovat.

Tyto diskuse přes všechny své nedostatky jsou zárodkem velké umělecké i občanské školy ochotníků, jsou však také zárodkem více než sta ochotnických přehlídek a festivalů v místech, okresech a krajích, „malých Hronovů“. Dnes si Hronov bez diskusí už ani nedovedeme představit. Zkusme jednou škrtnout diskuse o představeních. Zvedla by se bouře odporu. Lidé by si sami uspořádali masovou diskusi třeba na náměstí nebo na cvičišti pod sokolovnou!

Rozbití starých řádů vedoucích v praxi ke konvenčnosti také dovolilo, aby už v roce 1949 vstoupily na hronovská prkna jiné než v nejužším slova smyslu divadelní soubory. Nikdy nezapomeneme na vystoupení fučíkovců s jejich svěžími písněmi, nebo na Papiráčky, kteří jedinečně živým způsobem ukázali, že podium a jeviště, agitace a umění nejsou věci, které by se měly od sebe izolovat umělými hrázení. Viděli jsme o té doby několikrát malé jevištní formy, zažili jsme i tady vítězství a nezdary, ale nepřestali jsme rozbíjet i tímto způsobem krunýř divadla pro divadlo.

Slovenské soubory byly kdysi na Hronově řídkými, takřka exotickými zjevy. Nyní je pro ně Jiráskův Hronov vrcholnou přehlídkou i soutěží spolu s českými soubory. Přijíždějí už ne jako hosté, ale na svůj Hronov. Nezapomeneme, že právě slovenští soudruzi přijeli po roce 1945 do Hronova s ruskou a sovětskou klasikou.

Nové Jiráskovy Hronovy uvítaly již i soubory jiných národností, žijících v naší republice, i soudružské kolektivy z Polska a z Německé demokratické republiky.

Podle starého statutu „národně kulturních“ oslav se směly hrát na Jiráskových Hronovech jen hry českých a slovenských autorů. Dnes přijímá Hronov s otevřenou náručí pokrokové autory celého světa a od nich stejně jako od Jiráska, Tyla a Tajovského se učíme lépe rozumět dějinám a životu.

Repertoárové zásady soutěží k Jiráskovu Hronovu už dlouho nemluví o malicherné soběstačnosti ochotnického divadla. Není už zásadních rozdílů mezi repertoárovou politikou profesionálních a ochotnických divadelníků. Ale snad právě proto, že padly umělé hradby a že se daří čím dále tím lépe boj proti nesprávnému zahledění do sebe, vždy znova a znova se stává, že se na Hronově objevují dramaturgické a inscenační činy samostatné a „nečekané“. Teprve po zdárném uvedení na XXI. Jiráskově Hronově ztrácí Jiráskova „Kolébka“ nálepku málo revolučního, nezávazného žertu velkého mistra a rozlétává se znova do našich divadel. Nelze zapomenout na provedení Jiráskovy husitské trilogie v roce 1951; provedly ji plzeňské a jaroměřské závodní kluby a armádní soubory.

Průbojnou, novátorskou a odvážnou hru Mil. Stehlika „Nositelé řádu“ nastudovali vítkovičtí ochotníci po několika inscenacích v předních divadlech, poté co byla hra poctěna státní cenou. Dali své inscenaci takový elán a uplatnili tak tvořivě dlouholetou znalost prostředí, že divákům, kritikům i autorovi samému objevili další nové strhující stránky hry a tématu. Hronovský soubor dokázal, jak současná a potřebná hra je Jiráskův „Emigrant“. Přicházejí do Hronova i celostátní premiéry. Jsou mezi nimi zdařilé inscenace (Tovaryš Martin, Dům na předměstí, Ukradený měsíc, Trojané aj.), které hluboce ovlivňují další repertoár, jsou i – jak ani jinak nemůže být – prohry. Stále však roste vůle po zdravém novátorství.

Každým rokem se objevuje jedna nebo dvě inscenace, na které pro jejich novátorský přístup a dokonalost provedení nezapomeneme. Kromě už jmenovaných vzpomeňme tu: Vstanou noví

bojovníci - Hořovice; Duchcovský viadukt - Brno; Kristina - Kroměříž; Štěstí - armádní soubor; Sláva - Kostelec; Nora - Radnice; Proščava - Liptovský Mikuláš; Loupežník - Třebíč; Vassa Železnová - Gottwaldov; Deník Anny Frankové - Svitavy; Ze života hmyzu - Brno; několik inscenací Stehlikovy dramati-zace Makarenkovy Pedagogické poemy; Skalkovo Kozí mléko; Macháčkovi Ženichové v podání souboru neslyšících a některé další. V konečném hronovském soudu o souboru a jeho představení stále platí a bude platit zásada Zdeňka Nejedlého: „Hodnoceno by tu mělo být to, co který soubor přináší nového ve směru zlidovění divadla“. To znamená vybírat pro Hronov z různých festivalů i soutěží právě to, co je podnětné, zajímavé, co nám pomáhá dál. Nebo by snad bylo dřív možné, aby se do Hronova dostal mládežnický soubor vojáků, který je pohromadě rok, ve kterém hrají i úplní začátečníci? Uvidíte na představení Kynclova Vojáka, že dnes opravdu každý soubor nese svou maršálskou hůl hronovského účastníka v torbě.

Kolem Jiráskových Hronovů se za dvanáct let vytvořil široký aktiv lidových divadelníků, a ti sem nejezdí pro opojení a obdiv. V diskusním víru tohoto zasvěceného kolektivu lidí se objevuje skutečný a celkový stav našeho ochotnického hnutí. Při hodnocení jednotlivých představení jde vždy ve větší nebo menší míře o zásadní problémy naší divadelní kultury a jejího rozvoje. Hronovský aktiv se snaží prozkoumat vše, co se v hnutí děje zdravého, nového i to, co působí starosti. Nezůstává při konstatování, činí se i opatření. Plénum se jich domáhá, připomíná nesplněná usnesení, rozchází se s novými úkoly.

Vzpomeňme ve stručnosti jen některých konkrétních požadavků hronovského aktivu, dávno splněných, i těch, s jejichž realizací budeme patrně ještě určitou dobu zápasit.

Rok 1949: chceme vidět Tylovy a Jiráskovy hry v novém světle. Spisovatelé, pište nám hry ze současnosti, které bychom také z technického hlediska mohli hrát.

Rok 1951: Uviděli jsme velké, duchem mladé inscenace Jiráskových her. Je na čase vysvobodit se z pocitu méněcennosti a malosti, který byl ochotníkům v minulosti vštěpován.

Rok 1954: Vymetme z ochotnického divadelnictví brakové hry!

Je třeba se vzdělávat, tříbit vkus, rozšiřujte metodická zařízení, vydávejte knižnici a časopis! Pořádejte dlouhodobá školení i dálková.

Rok 1956: Jak se vyrovnat s tendencemi přeceňování profesionální techniky a neupadnout přitom do starého primitivismu, do umělecké a myšlenkové bezvýraznosti?

Rok 1957: Úspěšné představení mladého kolektivu s novou sovětskou hrou. Je třeba zvyšovat péči o představení pro mládež a pro děti.

Rok 1958: Je svrchovaný čas pozvednout práci poradních sborů a postavit se čelem k vesnici. Některé krajské poradní sbory hlásí své vlastní tématické soutěže sovětských, současných her a her pro vesnici.

Rok 1959: Vytyčení hesla: Za socialistické ochotnické divadlo. Zpevňujeme ještě více spolupráci s profesionálními divadelníky!

Již po několikáté se provádí krásný akt vyznamenání zasloužilých ochotnických pracovníků. Trvale se vžila družba souborů a jejich domácích patronů s patronátními závody Hradecka. Patronáty, to je v život uváděná jednota obou stránek hmotné i duchovní kultury, vytvářené pracujícím lidem.

Jiráskovy Hronovy se staly nejmasovější lidovou školou divadelního umění na světě. Je to škola co do účasti dobrovolná, a přece tak vyhledávaná. Školné se na ní neplatí, ale divadelníci na ni věnují často celou svou placenou dovolenou. Nekonají se na ní klasifikační konference učitelů bez žáků, ale konají se veřejné konference, kde i zásada svobody kritiky může být vystavena kritice. Kladou přísné požadavky na kritiku i sebekritiku žáků i učitelů. Pod palbou kritiky a sebekritiky nakonec nerozeznáš žáka od učitele, profesionála od ochotníka, dělníka od inženýra, rolníka od lékaře nebo doktora filosofie. Je to škola bez premiantů, laureátů a nikdo také v ní ještě nedostal „padáka“. Zato je to škola s vysokými nároky na skromnost, odolnost a vytrvalost ve smyslu fyzickém i morálním.

Prožít čtrnáct dní na Jiráskově Hronově znamená pro každého z nás, že bude mít na co myslet a co dělat celý další rok, ba celá léta.

## Programová komise XXX. Jiráskova Hronova při ústředním poradním sboru pro divadlo

JIRÍ BENEŠ,

předseda ústředního poradního sboru pro divadlo,  
člen výběrové poroty.

JIRÍ VALENTA,

vedoucí divadelního oddělení ÚDLT,  
člen výběrové poroty.

VLADIMÍR SEMRÁD,

předseda dramaturgické sekce,  
člen výběrové poroty.

MIROSLAV ČERVINKA,

předseda příprav. výboru XXX. Jiráskova Hronova

ANTONÍN ČUBA,

pracovník oddělení výchovné a kulturní práce  
Ústřední rady odborů.

RUDOLF LÁTKA,

pracovník divadelního oddělení Osvětového ústavu,  
Bratislava.

JAROSLAV TUMLÍŘ,

dramatik.

VLADIMÍR SEMELKA,

předseda krajského poradního sboru pro divadlo  
v Hradci Králové.

JOSEF VAVŘIČKA,

pracovník poradny LUT osvětového domu  
v Hradci Králové.

### XXX. Jiráskův Hronov — představení v Hronově

15. SRPNA SOBOTA	Alois Jirásek	KOLĚBKA
14. SRPNA NEDELE	Oldřich Daněk	POHLED DO OČÍ
15. SRPNA PONĚLÍ	D'Usseau a J. Gow	HLBOKÉ KORENE
16. SRPNA ŮTERÝ	Nazim Hikmet	DAMOKLŮV MEČ
17. SRPNA STŘEDA	Vystoupení souboru PKO Pardubice a umělecké skupiny Aragon	HRAJEME KABARET NECHTE SI CHUTNAT
18. SRPNA ČTVRTEK	Maxim Gorkij	JEGOR BULYČOV A TI DRUZÍ
19. SRPNA PÁTEK	Karel Kyncl	VOJÁK
20. SRPNA SOBOTA	Wolfgang Borchert	VENKU PŘEDE DVEŘMI
21. SRPNA NEDELE	Nikolaj Pogodin	ARISTOKRATI
22. SRPNA PONĚLÍ	Alois Jirásek	PAN JOHANES
23. SRPNA ŮTERÝ	Literární pásmo z díla Al. Jiráska Dramatické pásmo	A SLYŠÍM LIDSTVA HYMNUS HRÍMAVÝ PLAMENE BORBY VÍTAZNEJ
24. SRPNA STŘEDA	Dramatické pásmo z díla Bertolta Brechta Dramatické pásmo	TAK MÍJEL MŮJ ČAS VOJNA
25. SRPNA ČTVRTEK	Peter Karvaš	NÁVRAT DO ŽIVOTA
26. SRPNA PÁTEK	Valeri Petrov	KDYŽ KVETOU RŮŽE
27. SRPNA SOBOTA	Peter Karvaš	PŮLNOČNÍ MŠE
28. SRPNA NEDELE	William Shakespeare	HAMLET

Začátky představení  
v 15.30 hodin a 20.00 hodin

### XXX. Jiráskův Hronov — představení v Náchodě

KOLĚBKA	Alois Jirásek	12. SRPNA PÁTEK
POHLED DO OČÍ	Oldřich Daněk	13. SRPNA SOBOTA
HLBOKÉ KORENE	D'Usseau a J. Gow	14. SRPNA NEDELE
DAMOKLŮV MEČ	Nazim Hikmet	15. SRPNA PONĚLÍ
HRAJEME KABARET NECHTE SI CHUTNAT	Vystoupení souboru PKO Pardubice a umělecké skupiny Aragon	16. SRPNA ŮTERÝ
JEGOR BULYČOV A TI DRUZÍ	Maxim Gorkij	17. SRPNA STŘEDA
VOJÁK	Karel Kyncl	18. SRPNA ČTVRTEK
VENKU PŘEDE DVEŘMI	Wolfgang Borchert	19. SRPNA PÁTEK
ARISTOKRATI	Nikolaj Pogodin	20. SRPNA SOBOTA
PAN JOHANES	Alois Jirásek	21. SRPNA NEDELE
TAK MÍJEL MŮJ ČAS	Dramatické pásmo z díla Bertolta Brechta	23. SRPNA ŮTERÝ
VOJNA	Dramatické pásmo	
NÁVRAT DO ŽIVOTA	Peter Karvaš	24. SRPNA STŘEDA
KDYŽ KVETOU RŮŽE	Valeri Petrov	25. SRPNA ČTVRTEK
PŮLNOČNÍ MŠE	Peter Karvaš	26. SRPNA PÁTEK
HAMLET	William Shakespeare	27. SRPNA SOBOTA
JAN HUS	J. K. Tyl	28. SRPNA NEDELE

Začátky představení ve 20.00 hodin  
27. 8. v 19.30 hod. a 28. 8. v 15.00 hod.



OLDŘICH DANĚK POHLED DO OČÍ



MAXIM GORKIJ JEGOR BULYČOV A TI DRUŽI

Soubor Vrchlický ZK Mír v Jaroměři je v posledních letech na Jiráskových Hronovech častým hostem. V roce 1956 zde uvedl „Inteligenty“ Milana Jariše, o dva roky později Kohoutovu „Takovou lásku“ a letos sem přichází s Jiráskovou „Kolébku“.

K jejímu nastudování byl vyzván pořadatel jubilejního Hronova, když předtím, na festivalu polabských krajů, s úspěchem předvedl jedno z nejlepších dramát poslední doby, Karvašovu „Půlnoční mši“.

Alois Jirásek, píše svůj dramatický žert „Kolébka“ mezi dvěma znamenitými dramaty – Vojnarkou a Otcem.

Svou premiéru měla tato hra na scéně Národního divadla 11. prosince 1891 v režii Šmahově s obsazením: Focht (Václav IV.), Řada (Mistr Purkart), Šmaha (polesný Jíra), Volfová (Maří), Kubešová-později Kvapilová (Alena), Seifert (Jan), Mošna (Daniel z Mrákotína), Šamber (Rubín), Štrof (Dobronička) atd.

V roce 1896 přestudoval Kolébku znovu Šmaha, na počest Jiráskových narozenin, v tomtéž obsazení, s výjimkou Jana, kterého hrál Želenský a krále Václava IV. (Matějovský). Po třetí uvedl na Národním divadle Kolébku Jaroslav Kvapil a to 22. srpna 1911 s Dylem, Steinbergem, Hurtem, Štrosovou, Sedláčkovou, Hašlerem, Vánou, Sedláčkem. V roce 1917 se objevuje na naší první státní scéně znovu, opět v režii Kvapilově.

Po páté inscenoval tuto Jiráskovu hru režisér Vojta Novák na počest 80. narozenin autorových, a obsadil ji už mladší hereckou generací: Pešek, Průcha, Vojta, Nedošínská, Poznerová, Boháč, Roland, Veverka a další. A konečně 6. března 1940 byla uvedena Kolébka v Národním divadle opět v režii Novákové a v barvitě, náladové výpravě Hoffmanově, tehdy na paměť 10. výročí úmrtí Aloise Jiráska v obsazení: Dohnal, Průcha, Vojta, Smolíková, Matulová, Gruss, Roland a Veverka.

Objevně se k této hře v roce 1951 vrátila Městská divadla pražská v režii Karla Svobody a hra zde dosáhla 88 repris.

Poslední její inscenace, tentokrát opět v Národním, je stále na repertoáru. Není bez významu uvést těch několik bibliografických dat o premiérách něžné, idylické a básnické komedie, která – řečeno slovy Zdeňka Nejedlého – je laškovnou větou uprostřed ostatních vážných skladeb autorových. Tato data totiž můžeme ještě snadno vyhledat a zaznamenat. Ale jak nepředstavitelně nesnadné a bláhové by bylo chtít vypočítat, kolikrát se Kolébka objevila na scénách ochotnických! Vždyť bez přehánění se dá tvrdit, že od svých počátků až po dnešek provázela a provází ochotnické soubory v jejich prvních pokusech stejně jako v už dosažených vrcholech práce. A i proto její uvedení na hronovské jubileum právem náleží!

ALOIS JIRÁSEK

## KOLÉBKA

Dramatický žert o třech dějstvích.

Režie: Antonín Pekárek.

Výprava: Karel Prskavec, Zdeněk Krásný, František Šubrt

Hudba: E. F. Burian

Orchestr ZK MÍR, řídí Mirko Křičenský

Světla: Luděk Rydlo

Král Václav IV.	- - - - -	Václav Lejp
N. Purkart, doktor v lékařství	- - - - -	
jeho průvodce	- - - - -	Jan Pekárek
Daniel z Mrákotína, purkrabí na Jívně	-	Jiří Hrudka
Jíra, polesný	- - - - -	František Škvrna
Maří, jeho sestra	- - - - -	Ema Mikešová
Alena, jeho vnučka	- - - - -	Nada Balabánová
Jan, student z Rakovníka	- - - - -	Zdeněk Hovorka
Rubín, apotečník	- - - - -	Miroslav Fendrych
Dobronička, ve službě u Jíry	- - - - -	Antonín Fejk
Margreta, hospodyně na Jívně	- - - - -	Anna Semeráková
Bláha, sedlák	- - - - -	Miloš Hofman
Zbrojní pacholci z Jívny, selská děvčata a synkové		
Děj v lesích křivoklátských roku 1377		
Po druhém dějství přestávka		

Nové divadlo Domu osvěty kpt. Jaroše v Mělníce vzniklo při reorganizaci mělnických ochotnických spolků a ve své dnešní podobě pracuje již deset let. Sdružuje v sobě na padesát členů, kteří vedle práce na inscenacích patronátně pomáhají vesnickým a školským souborům, jsou činní v poradním sboru a jako porotci hodnotí divadelní soutěže a Soutěže tvořivosti mládeže. Nastudování Daňkova „Pohledu do očí“ téměř organicky vyrůstá z dosavadní dramaturgicky cílevědomé práce souboru, který se orientuje především na současnou hru a snaží se o moderní divadelní projev.

#### AUTOR NA CESTU SVĚ HŘE

Stalo se okřídleným rčením, že nové české socialistické drama trpělo smrtelným hříchem reportážnosti. Přesto je Pohled do očí reportáž, ne-li dokonce agitka. A snad nejpřípadněji – moralita.

Patří památce dvacetipěti tisíc českých komunistů, kteří položili životy v boji proti mezinárodnímu fašismu, a je v ní zachycen skutečný příběh jednoho z nich.

Oldřich Daněk

OLDŘICH DANĚK

## POHLED DO OČÍ

Režie: Miroslav Vaněk.

Scéna: Zdeněk Mareček.

Masky: Rudolf Hammer.

Světla: Miloslav Vendl a Josef Šturma.

Inspice: Anna a Miroslav Vašákovi.

Olga Vančurová	- - - - -	-	Bohda Vondrovicová
Olga Vančurová, když jí bylo pět	- - - - -	-	Ivana Žižková
Olga Vančurová, když jí bylo třináct	- - - - -	-	Ivana Vondrovicová
Hanka Vitáková, Olžina přítelkyně	- - - - -	-	Božena Cucová
Martin Vlach, redaktor časopisu	- - - - -	-	
„Naše zahrada“	- - - - -	-	Václav Žižka
Bohus Tesařík, libovolná existence	- - - - -	-	Jiří Chlumský
Jan Kubeš, Olžin otec	- - - - -	-	Stanislav Ptáček
Kubešová, jeho žena	- - - - -	-	Jiřina Hanlová
Irina Sergejevna, lékařka, důst. RA	- - - - -	-	Věra Turková
Pado Magnani, slevač z Milána	- - - - -	-	Vladimír Dědek
Paul Viardin, profesor matematiky z Grenoblu	- - - - -	-	Miroslav Vaněk
Suzane, jeho žena	- - - - -	-	Slávka Kapalínová
Josef Valta, interbrigadista	- - - - -	-	PhMr Radim Hladík
Tadek Gregowski, dělník z Lodže	- - - - -	-	Antonín Svoboda
Karel Hlavsa, ředitel Kovexu	- - - - -	-	Jan Wenke
Antonín Kalabus, kádrovák	- - - - -	-	Josef Šafrata
Dědeček	- - - - -	-	Jaroslav Ptáček
Tetička	- - - - -	-	Antonie Čejková
Petr, Olžin bývalý manžel	- - - - -	-	Antonín Vrba
Soused lékárník	- - - - -	-	Jiří Bajer
Kaštanář	- - - - -	-	Jaroslav Karbusický
Kamelot	- - - - -	-	Václav Slaný
Policajt	- - - - -	-	Bedřich Slaný
Muž ve vysokých botách	- - - - -	-	Richard Munzar
Průvodčí	- - - - -	-	Lubomír Trejbal
Druhý interbrigadista a cestující	- - - - -	-	* * *

---

## SOUBOR O SVĚ PRÁCI

Náš dramatický krúžok závodného klubu Švermových železiární v Podbrezovej od svojho založenia naštudoval niekoľko divadelných hier, ktoré sa stretli na domácej pôde i na javiskách, kde sme s nimi hostovali s úspechom.

Nedá sa presne povedať, ktorá hra sa stretla s úspechom najväčším, ale možno sem počítať hry: Je dôležité mať Filipa, komédiu Tretie zvonenie, Juro Dandin, za veľmi úspešnú Inteligentov, ktorá zanechala v obecnstve na všetkých okolitých obciach hlboký dojem. Najúspešnejšou však bola inscenácia Hlbokých koreňov, ktorá našla svoje miesto nielen medzi zamestnancami a občanmi Podbrezovej, kde sa hrala štyrikrát, ale i medzi zamestnancami nášho závodu v Tisovci, i zamestnancami bývajúcimi v okolitých obciach, kde všade sme ich s hrou navštívili. Takto sa táto hra predviedla dosiaľ trinásťkrát.

Samotná účasť na XXX. ročníku Jiráskovho Hronova, by sa nám naozaj nebola ani snívala. Veď sa nám pracovalo na hre tak veľmi ťažko. Viacerí pracujú na smeny, ženy zase majú zamestnanie, rodinu, domácnosť, deti. Nechceli sme však za žiadnych okolností upustiť od dokončenia hry, i keď bola neraz ohrozená. A dnes? Máme uprímnu radosť, že naša snaha našla tak vysoké uznanie – a naša účasť v Hronove je pre všetkých účinkujúcich veľkou odmenou za vynaloženú námahu.

---

ARNAUD D'USSEAU

JAMES GOW

## HLBOKÉ KORENE

hra v 3 dejstvach

Réžia: Miro Mihál

Asistent rézie: Mária Rovná.

Scéna: Miro Mihál.

Svetlá: inž. Oldřich Slabák.

Texty sleduje: Ivan Švrlo.

Na vyhotovení scény spolupracovali: Ján Simančík, Alexander

Fischer, Stano Štekláč, Jozef Tužinský a Matej Roháč.

Senátor Ellsworth Langdon	- - - -	Miro Mihál
Alica Langdonová	- - - - -	Viera Frimmová
Genevra Langdonová	- - - - -	Lila Vačoková
Bella Charles	- - - - -	Anna Benková
Brett Charles	- - - - -	Ivo Trojčák
Roy Maxvell	- - - - -	Rudolf Vanik
Howard Marrick	- - - - -	Alexander Fischer
Honey Turnerová	- - - - -	Elena Zverková
Šerif Serkin	- - - - -	Ján Simančík
Bob Izay	- - - - -	Alexander Bolgár

Odohráva sa v máji 1945 v južných štátoch USA.



KABARET NECHTE SI CHUTNAT



HRAJEME KABARET

---

Režisér o hře – Všední den. Jdeš do práce nebo sedíš u rodinné večeře, jdeš na schůzku se svou milou, lepíš do alba cizokrajné známky nebo piješ svou oblíbenou kávu... A zatím – každou hodinu, dnes i zítra, startuje kdesi bombardér k pravidelné hlídce. Na palubě atomovou bombu...

A to chceme připomenout hrou, kterou vám dnes předkládáme. Chceme spolu s autorem ukázat na ty, kteří – jako by byli hluší – nechtějí slyšet varování jen proto, aby snad nebyli vyrušeni z klidu svého malého soukromí. I nad nimi visí hrozba. Odhalme nebezpečné šilence, kteří rozsévají nukleární zkázu, a zadržme jejich ruce. My chceme žít! Těšit se z práce, smát se, tvořit a milovat bez hrozby smrti – bez Damoklova meče nad hlavou.

---

Gottwaldovský soubor není v Hronově poprvé. V roce 1957 získal zde svůj dosud největší úspěch inscenací Gorkého Vassy Železnovové a bylo mu uděleno vítězné 1. místo.

Je to mladý kolektiv. V minulém roce slavil své desetiletí. A mladí jsou i jeho členové – dvě třetiny tvoří mládež do 26 let. Přesto si soubor neklade úkoly snadné. Již od svých prvních inscenací věnuje velkou pozornost současné české a sovětské hře.

Mezi neméně úspěšné stránky jeho činnosti patří zájezdy do mnoha patronátních obcí a nastudování řady pohádek pro děti. S jednou z nich, s Romanovského pohádkou „Zvířátka a hastrman“, se zúčastnil v roce 1958 ústředního kola divadelních souborů STM, II. Šrámkova Písku.

V letošní sezóně, souběžně s Hikmetovou hrou „Damoklův meč“ vybranou k 15. výročí osvobození ČSSR, nastudovali Gottwaldovští též scénické pásmo poezie Milana Kundery „Vezmi mne s sebou“ a zúčastnili se s ním Soutěže tvořivosti mládeže 1960.

A nejbližší plány souboru? Již nyní pracují na nové současné hře Jaroslava Dietla „Pohleďte, pokušení“.

---

NAZIM HIKMET

## DAMOKLŮV MEČ

Režie: MUDr. Pavel Zahradníček.

Scéna: Karel Šálek jh.

Světla: Leo Jaroš, Jiří Skřivánek

Zvuk: Lubomír Šmrha.

Technika: Zdeněk Stacke, Pavel Škarka

Text sleduje Jana Rajlichová.

Architekt	- - - - -	Vladimír Chlopčik
Architektova žena	- - - - -	Zdena Stašová
A. B.	- - - - -	Jan Beneš
Soudcova dcera	- - - - -	Jana Tomečková
Dcera zřízence	- - - - -	Jiřina Petřů
Boxer	- - - - -	František Ševčík
Lékárníkův syn	- - - - -	Jiří Bystřina
Komisionář	- - - - -	Miloš Kadlec
Hluchý	- - - - -	Bohumil Kleandr
Žena hluchého	- - - - -	Věra Zikmundová
Lékárník	- - - - -	Jiří Dubanský
Soudec	- - - - -	Dr. Pavel Zahradníček
Komisař	- - - - -	Antonín Šnajdr
Tloušťík	- - - - -	Jiří Dubanský
Čahoun	- - - - -	Zdeněk Chytil
Tetička	- - - - -	Jiřina Hubíková
Neznámý	- - - - -	* * *

Děj se odehrává ve městě někde na západě.

## HRAJEME KABARET

Autoři: Jiří Sýkora, Josef Kraus.

Hudba: Jaroslav Kheil, Jan Cacha, Jiří Schubert, Oldřich Venus.

Vystupují:

Stanislava Klapková

Jana Jiskrová

Ivan Kraus

Jiří Sýkora

Josef Kraus

Květinářka

Plovárna

Dobří známí

Chuligáni

La Toure

Problémy

ČSAD nepřijímá

Děti

Pamětníci

Od únorové premiéry pořadu „Hrajeme kabaret“ autorů Sýkory a Krause neuběhlo ještě ani půl roku a už tato malá skupina čtyř herců zpěvačky a interpreta pantominy dosáhla významných úspěchů. Prošla vítězně okresním i krajským kolem STM v oboru estrádních souborů a v polovině června změřila na ústředním kole v Nitře své síly s takřka třemi desítkami nejlepších skupin a souborů z celé republiky. Vavříny vítězství, které si ve své kategorii Pardubičtí odnesli, byly zcela zasloužené. Pro své výrazné vítězství i pro svůj nesporný a mladý elán a nadání byli pozváni na II. celostátní festival humoru a satiry v Haškově Lipnici. A tam, v konkurenci s profesionálními divadly, obstáli víc než čestně.

Jejich program je úspěšným pokusem o znovuzrození kabaretu, tak jak ho pamětníci znají z dob předválečných, z časů pořičských zpěvních sání a Červené sedmy, kabaretu, který rozdává štědře smích a současně bojuje za pokrok.

Pardubičtí jsou mladí, talentovaní a plní dobré vůle. Kež nastoupenou cestou šťastně projdou a nikdy, nikdy ani na chvíli z ní nevybočí.

## NECHTE SI CHUTNAT!

### KABARETNÍ MENU

připravil podle vyvinutých receptů estrádní a satirické kuchyně vedoucí kuchař Jiří Marcel s uměleckou skupinou ARAGON

Na sporáku vaří: K. Ježková, J. Sedláčková

Na pánvi smaží: M. Vladyková, L. Žitková

V troubě pečou: B. Polák, M. Vilím

Hostům servírují: J. Michálek, J. Troják, V. Kolářová, A. Peková

Koktejly z hudebních motivů odborně míchá V. Truc s rytmickou skupinou Mirelka

Na vzornou obsluhu dohlíží vrchní servírka D. Šiková a vedoucí provozovny A. Procházka

Kvalitní suroviny k přípravě všech jídel, moučnicků a nápojů dodali: J. Marcel, O. Málek, B. Štícha, J. Troják, J. R. Pick, J. Švehla, R. Čechura, A. Matoušek, V. Pantůček

Psal se rok 1934, když ve strašnické odbočce Svazu přátel SSSR se ustavil pětičlenný pěvecký kolektiv mládežníků. Kromě propagování sovětských a našich pokrokových písní chtěl dělat hlavně politickou satiru. Soubor přijal jméno francouzského pokrokového básníka L. Aragona a stal se vedle El-Caroveů jedním z nejnámějších dělnických kolektivů pražského DDOČ. Po okupaci obnovil znovu svou činnost, vystupoval na desítkách a stovkách akcí stranických organizací, Revolučního odborového hnutí a SČSP až do roku 1951, kdy se na čas rozešel. Když se pak připravoval v říjnu 1957 Den dělnických písní v Muzeu Klementa Gottwalda v Praze, hrstka starých Aragonců neodolala a přihlásila se opět k životu a po doplnění svých řad novými mladými lidmi zahájila svou činnost při Městském domě osvěty v Praze v květnu 1959 kabaretním pásmem „Nechte si chutnat!“ Návrat Aragonců byl příznivě kvitován pražským tiskem, který zvláště oceňoval snahu souboru zajíždět se svým programem do vzdálených míst našeho pohraničí. Přes 80 úspěšných repríz a desítky pochvalných uznání dokazují, že se souboru podařilo opravdu navázat na dřívější tradici a že i dnes dovede bojovat satirou za lepší zítřky.

Hlavním smyslem „Jegora Bulyčova“ je kritika starého kapitalistického světa. Gorkij líčí jeho hnilobu a rozklad, ukazuje příčiny tohoto rozkladu a jeho nevyhnutelnost. Ruku v ruce s rozkladem kapitalistického řádu jde i psychologický rozklad buržoasie, která dohrává svou vedoucí úlohu ve společnosti. Její představitelé jsou prosti jakýchkoli vlasteneckých citů, nejsou schopni žít a bojovat za velké ideály, tvořivě pracovat a přinášet kladné hodnoty. Buď jsou duševně rozvráceni, nechápou proč vlastně žijí, nebo jsou to lidé, kteří doufají, že starý svět, kde se jim tak dobře žilo, se nikdy nezmění, že budou stále spokojeně žít na úkor druhých. Jsou to lidé obávající se každého pokroku a každé změny, která by mohla tento jejich život nějak ohrozit – anebo konečně lidé bezpáteční, bez zásad a ideálů, milující neplodný život bez práce, schopní dokonale se přizpůsobit každé situaci, ze které mohou těžit, každému společenskému zřízení, které jim zajistí spokojený život.

„Jegor Bulyčov a ti druzí“, je prvním dílem autorem zamyšlené divadelní trilogie. Vyšlo v roce 1932 a téhož roku poprvé hru inscenovalo Vachtan-govo divadlo v Moskvě a leningradská státní činohra. Autorovi se podařilo ze zamýšleného cyklu her dokončit již jen část druhou: „Dostigajev a ti druzí“.

Soubor Rudého koutku Propagační tvorby byl založen v roce 1954. Má kolem třiceti členů, od dělníků až po tvůrčí umělecké pracovníky, od nejmladších až po důchodce, kteří tvoří pevně stmelенý kolektiv, jehož základní složky se od založení souboru nezměnily.

Hraje pravidelně 3–4 premiéry a 15 až 20 představení do roka. Soustavně účinkuje pro vojenské posádky pražského okruhu a kulturní úderky vystupují na četných schůzích.

Z repertoáru uvedme alespoň Čapkova Loupežníka, s nímž soubor začínal, Stehlíkovu Selskou lásku, Jakuba Obervu od J. Martínka, Štejnovu hru Hotel Astoria, kterou soubor uvedl jako československou premiéru, dále Sobkúv Život začíná znova, Gorkého hru Měšťáci, Molièrova Tartuffa, Goldoniho Poprask na laguně, Chojnowského Základy na písku, z veseloher Solodarův Šeříkovy sad atd.

Za svou činnost v hlavním městě byl soubor v roce 1959 odměněn cenou Ústředního národního výboru a jeho vedoucí s. Čulík je nositelem Zlatého odznaku J. K. Tyla. Mezi poslední úspěchy souboru patří účast na festivalu polabských krajů v Jaroměři, kde získal II. cenu za inscenaci hry Maxima Gorkého „Jegor Bulyčov“, se kterou se představuje obecnstvu XXX. Jiráskova Hronova.

MAXIM GORKIJ

## JEGOR BULYČOV A TI DRUZÍ

Hra o třech dějstvích

Přeložil Bohumil Mathesius

Režie: Jiří Huml

Scéna: Ferdinand Čulík

Masky: František Hammer

Světla: Jan Smolík a Václav Vaněk

Zvukové efekty: Helena Hummelová

Vedoucí technik: Robert Müller

Text sleduje: Marie Kumperová

Jegor Vasiljevič Bulyčov	- - - -	Ferdinand Čulík
Xenie, jeho žena	- - - -	Naďa Kuchařová
Varvara, dcera Xeniiina	- - - -	Libuše Hainallová
Alexandra, nemanželská dcera Bulyčova	- - - -	Jitka Malcherová
Melanie, abatyš, Xeniiina sestra	- - - -	Marie Šlaisová
Andrej Zvoncov, advokát, Varvařin muž	- - - -	František Váňa
Štěpán Tjatin, jeho bratranec	- - - -	Gustav Brettschneider
Mokej Baškin, správce závodu Bulyčova	- - - -	Ladislav Fallada
Vasil Dostigajev, Bulyčovův soused	- - - -	Alois Boháček
Jelizaveta, druhá žena Dostigajevova	- - - -	Zlata Novotná
Alexej, syn první ženy Dostigajevovy	- - - -	František Stejskal
Antonína, jeho sestra	- - - -	Dagmar Tomšovská
Pavlin, pop	- - - -	Rudolf Piha
Doktor	- - - -	Václav Řeháček
Trubač	- - - -	Jan Turek
Zobunová, baba-kořenářka	- - - -	Marie Grünová
Propotěj, třeštivec	- - - -	Adolf Kohúth
Glafira, panská	- - - -	Irma Čulíková
Taisja, služka Melanie	- - - -	Jarča Čulíková
Mokrousov, zástupce policej. komisaře	- - - -	Oldřich Rohlík
Jakov Laptěv, příručí, Bulyčovův kmotřenec	- - - -	Jiří Huml
Donát, hajný	- - - -	Stanislav Kumpera

Děje se na počátku roku 1917 v Rusku

Divadelní soubor Mláďi začínal v roce 1958 hrou Viktora Rozova „Šťastnou cestu“. S ní se tehdy také zúčastnil XXVIII. Jiráskova Hronova jako představitel armádních souborů. V následujícím roce pokračoval Mahenovým Jánošíkem a zvítězil s touto inscenací v Armádní soutěži tvořivosti pro rok 1959.

„Mláďi“ je souborem vojenským. Jeho členové jsou většinou v základní vojenské službě a tak rok od roku se vlastně obsazení souboru mění. Také letos v lednu začali v souboru pracovat noví lidé a vybrali si i novou hru autora Karla Kyncl „Voják“. Práce to nebyla snadná, tím spíše, že většina hrála divadlo vůbec poprvé, že mnozí nacvičovali skladby pro II. CS a samozřejmě všichni musili plnit i běžné vojenské povinnosti. Ale zaujetí pro hru a obětavá práce při jejím studiu přinesly své výsledky. Po premiéře začátkem dubna, festivalu v Adamově a Čáslavi byl soubor vybrán na ústřední přehlídku divadelních souborů STM, IV. Šrámkův Písek. A odtud pak vede jeho cesta na Jiráskův Hronov, v tak krátké historii souboru již po druhé.

Autor divadelní hry „Voják“ Karel Kyncl napsal již dříve rozhlasovou montáž nazvanou „Vyprávění o hrdinství“ a sestavenou z málo známých dopisů Julia Fučíka z doby jeho vojenské služby za první republiky. Z této práce vznikla rozhlasová hra, které dal autor později divadelní podobu. Režisér souboru „Mláďi“ spolu se svým kolektivem a za souhlasu autora tuto hru upravil a uvádí ji vůbec poprvé na jeviště.

Julius Fučík narukoval do vojenské služby poprvé v roce 1923 a později pak ještě v roce 1932. Ani v armádě nepřestával jako komunista bojovat a přesvědčovat. Působil na vojáky v posádkách, vysvětloval jim politiku komunistické strany a ukazoval nespravedlivost buržoazního režimu. Svým kamarádkým postojem a upřímností získával všude dobré přátele. Byl vždy příkladem v plnění služebních povinností, velmi dobře ovládal zbraň, aby s ní uměl za vítězství revoluce bojovat.

Politická činnost Julia Fučíka v předmnichovské armádě je zářným příkladem hrdinného boje vojáka-komunisty za zájmy dělnické třídy. Hrdinský boj Julia Fučíka proti fašismu je i dnes vzorem všem příslušníkům naší armády.

Nastudováním této hry chce soubor přiblížit našim vojákům ještě více osobnost Julia Fučíka, aby si na jeho příkladu uvědomili vysokou odpovědnost, kterou mají při obraně vymožeností, za něž Julius Fučík bojoval.

KAREL KYNCL

## VOJÁK

Režie a úprava: Martin Prášek

Scéna: Miloslav Čelakovský

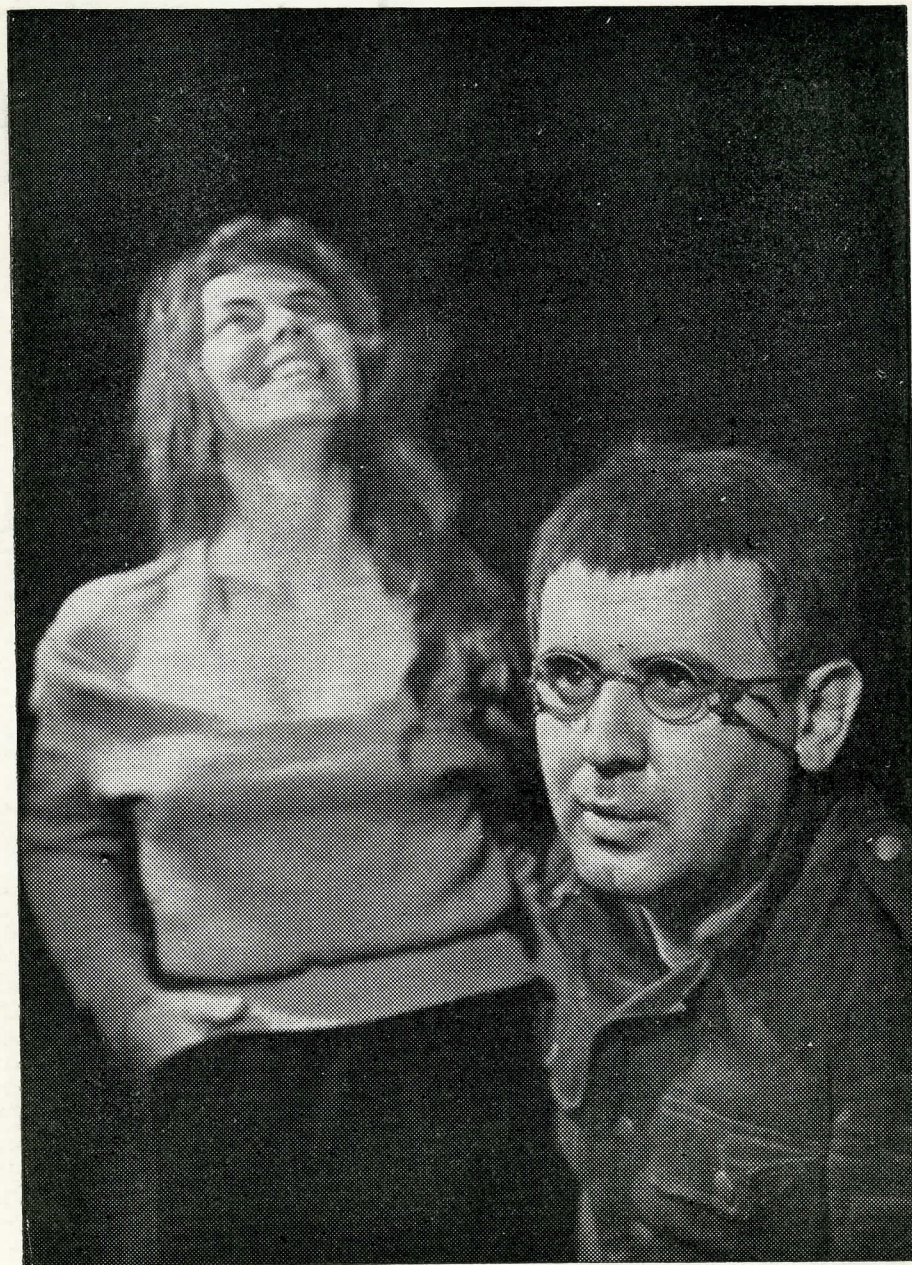
Světla: Václav Müller jh.

Voj. Fučík	Julius	-	-	-	-	-	-	Martin Prášek
Voj. Dobeš	Miloš	-	-	-	-	-	-	Zdeněk Strnka Jiří Hoger
Voj. Smola	Josef	-	-	-	-	-	-	Libor Babák
Voj. Turzo	Štefan	-	-	-	-	-	-	Miroslav Trizuliač
Voj. Žďárský	Jiří	-	-	-	-	-	-	Stanislav Zeman
Voj. Rada	Václav	-	-	-	-	-	-	Vladimír Peterka
Voj. Zelinka	Josef	-	-	-	-	-	-	Jindřich Kurfírt
Čet.	Votava Antonín	-	-	-	-	-	-	Miloslav Příbyl
Por.	Stehlík	-	-	-	-	-	-	Zdeněk Slavík
Št. kap.	Zeman	-	-	-	-	-	-	Karel Vávra
Plukovník		-	-	-	-	-	-	Antonín Lávička

Přestávka po prvním dějství



ALOIS JIRÁSEK PAN JOHANES



WOLFGANG BORCHERT VENKU PŘEDE DVEŘMI

## SOUBOR SE PŘEDSTAVUJE

Historie divadelního studia MEDIKA při Rudém koutku Krajské správy lékáren v Plzni není dlouhá. Narodili jsme se v létě 1953 a představili se obecnstvu Drdovými „Hrátkami s čertem“. Když jsme měli za sebou asi deset inscenací, dostali jsme se dva roky po sobě na národní přehlídku amatérských souborů. Předloni pro nás napsal člen našeho souboru Václav Kuchynka dramatické pásmo starofrancouzských lidových anekdot. Pásmo bylo napsáno ve verších, vyžadovalo dobové kostýmy pro všechny postavy – a těch byla pěkná řádka. Pomohl nám ale závodní výbor i ředitelství, my sami jsme se dali do práce, šili kostýmy, malovali dekorace, dělali vlásenky, zároveň jsme ovšem zkoušeli – a tak přišla na svět naše „Kratochvilná historie“. S tou jsme byli pozváni na XXVIII. Jiráskův Hronov a vrátili jsme se odtud s druhou cenou v kategorii malých forem.

Jako zdravotnický soubor hrajeme pro pacienty v nemocnicích a do léčebných ústavů, abychom je rozptýlili a pomohli léčbě. Kromě toho hrajeme samozřejmě pro Plzeňáky, ale zajíždíme často i na venkov. Nezapomínáme ani na dětské obecnstvo. Vloni jsme pro ně nastudovali „Pohádku o Honzovi a Zlatovlásce“ Jiřího Beneše. S ní jsme také byli na festivalu her pro děti ve Svitavách. Okruh našeho obecnstva je tedy dost široký.

Loňského roku jsme pro cyklus večerů o literatuře, které pořádá krajská lidová knihovna, připravili jako jednu z ukázek současné německé tvorby drama Wolfganga Borcherta „Venku předě dveřmi“. Toto dílo nás všechny nesmírně zaujalo svou myšlenkovou naléhavostí a hloubkou své poezie. Jednu z produkcí náhodou viděl soudruh Vladimír Semrád. V besedě s ním se pak zrodil návrh, aby nám pomohl inscenaci zdokonalit. Ve spolupráci s ním a s výtvarníkem Jaroslavem Krejčím jsme začali znovu Borchertovu hru zkoušet. Práce to byla perná, ale dělali jsme ji rádi.

## WOLFGANG BORCHERT

# VENKU PŘEDĚ DVEŘMI

Hra, kterou nechce žádné divadlo hrát a žádné publikum vidět

Překlad: Josef Čermák

Režie: Věra Rybáková

Výprava: Jaroslav Krejčí

Umělecký poradce: Vladimír Semrád

Úvodní slovo: František Fabian

Ukázky přednáší: Věra Rybáková

Text sleduje: Marie Fremrová

Beckmann, jeden z nich	- - - -	Štěpán Marovič
jeho ŽENA, která na něho zapoměla	- - - -	Dagmar Marovičová
její PŘÍTEL, který ji miluje	- - - -	Oldřich Filippec
DĚVKA, jejíž milý se vrátil domů	- - - -	
s jednou nohou	- - - -	Věra Filipcová
její MUŽ, který o ní tisíc nocí snil	- - - -	Jiří Čermák
OBRST, který je moc veselý	- - - -	Jiří Burghauser
jeho ŽENA, kterou mrazí v teplém pokoji	- - - -	Vally Hrubá
jejich DCERA, která právě večerí	- - - -	Milena Skalová
její rázný MUŽ	- - - -	Zdeněk Pavel
KABARETNÍ ŘEDITEL, který by chtěl být odvážný, ale pak je přece jen raději zbabělý	- - - -	Bedřich Huleš
paní KRAMEROVÁ, která není nic než paní Kramerová, a to je právě to strašné	- - - -	Libuše Puchingerová
starý MUŽ, v něhož už nikdo nevěří	- - - -	Miloslav Plas
MAJITEL POHŘEBNÍHO ÚSTAVU, který má škytavku	- - - -	Jan Meissner
TEN DRUHÝ, jejíž každý zná	- - - -	František Půta
LABE	- - - -	Bohumila Kovaříková
SLUŽEBNÁ	- - - -	Valerie Šandová
PÍSAŘKA	- - - -	Božena Bulínová
pan KRAMER	- - - -	Václav Brček
TANEČNICE	- - - -	Milada Šustová

Hlavní přestávka po pátém obraze

V sovětské dramatické tvorbě vzniklé mezi dvěma světovými válkami září mnoho hvězd, které už navždy zůstanou na světové divadelní obloze. Vynikají mezi nimi tři díla. Višněvského Optimistická tragédie, Kornejčukova Zkáza eskadry a Pogodinovi Aristokraté.

Všem je společné hrdinství sovětských lidí v nejtěžším období intervenčních válek a doby NEPU. Morální patos těchto děl a vlastní bojová účast jejich autorů dovolily nezaměřet nic z těžkostí revoluce a přece vytvořit díla vpravdě hrdinská. Optimistická tragédie i Zkáza eskadry čerpají z bojů proti interventům. Zvláštnost a jedinečnost Pogodinových Aristokratů spočívá v tom, že autor sáhl po látce zdánlivě méně dramatické, méně vděčné.

Jeho Aristokraté – členové pracovního tábora, velcí zloději i malí zlodějíčkové, sabotéři a vůbec lidé vždy určitým způsobem deklasovaní – procházejí školou pracovního procesu. A tato vzrušující cesta je líčena hned heroicky, hned – a v tom je jeden z největších kladů hry – s humorem. Pohříchu tato hra – jakýsi dramatický protějšek Makarenkovy Pedagogické poemy – nemá zatím v našem divadelnictví to místo, které jí přísluší. Snad proto, že některým divadelníkům se nezdá být pro naši současnost důležitá? Jak malicherné by bylo pojetí současnosti! Mnohému našemu člověku je třeba, aby poznal z jakých bojů vznikla dnešní lidská, politická i hospodářská jistota, ve které žijeme. Jak důležité je občas se zamyslet a uvědomit si, kolik obrovských těžkostí bylo překonáno. Proto jsou Aristokraté jistě hrou, jejíž uvedení na jubilejním Jiráskově Hronovu je důležitým a právem netrpělivě očekávaným dramaturgickým činem.

Táborský soubor má za sebou dlouhá léta divadelního působení. Začínal v roce 1921, pod názvem „Intimní scéna“: Již od svých prvních her usiloval o víc než byl tehdejší běžný průměr. V jeho repertoáru se objevovaly hry od klasiky až po modernu, stejně z domácí jako světové divadelní literatury. Vedle celovečerních her seznamoval své diváky i s prvními verši Wolkrovými, Nezvalovými, Seifertovými, s verši K. Bieblů, V. Závady, a v roce 1935 zve i pražského režiséra A. Kurše, aby souboru pověděl o divadle a kultuře v SSSR. To, co bylo v prvních letech souboru snad občasně, stávalo se později uvědoměným. A proto v jeho repertoáru byl Ostrovskij, Gogol, Lermontov, Čechov, Makarenko, Katajev, Surov, i Brecht, Miller, O'Neill a Garcia Lorca, střídání Shakespearem, Molièrem, Schillerem, Ibsem, Shawem, a z domácích Čapky, Langrem, Drdrou a dramaty Tyla, Jiráska, Klicpery a dalších. Soubor se nevyžívá jen ve svém městě, ale zejména v posledních letech zajíždí pilně na vesnice. Nejednou byl také významněn v soutěžích lidové umělecké tvořivosti a letos se stal vítězem krajské soutěže právě s Pogodinovými Aristokraty. Bez významu není ani jeho soustavná spolupráce s okresní lidovou knihovnou a domem osvěty, stejně jako s kulturním střediskem táborského nádraží při literárních besedách a večerech. Cenná je i činnost členů souborů, kteří jako instruktoři, porotci a lektorů pomáhají rozvoji ochotnického divadla na Tábořsku. Po zásluze patří tedy táborský soubor ČSD mezi nejlepší na Českobudějovicku. A stejně zasloužená je i jeho účast na letošním Jiráskově Hronově.

NIKOLAJ POGODIN

## ARISTOKRATI

Hra o 21 obrazech (4 jednáních)

Režie: Jan Soumar

Umělecký poradce: Rudolf Kurel

Scéna: Míra Pavlík, Tomáš Pexa

Světla: Josef Hrubý, František Krejčí

Zvuk: František Mach

Masky: Rudolf Kurel

Inspice: Jan Šedivec, Alena Machová

Technická spolupráce: Karel Vohradník, František Luzum, Josef Havel, Josef Menšík

Text sleduje: Věra Soumarová a Marie Šrámková

Kosta Kapitán	- - - - -	Míla Šrámek
Aljoša	- - - - -	Svaťa Kotouč
Baret	- - - - -	František Dörfler
Limon	- - - - -	Tomáš Pexa
Míta	- - - - -	Josef Šrámek
Soňa	- - - - -	Žofie Krátzerová
Ňurka	- - - - -	Marie Musilová
Nina	- - - - -	Blanka Hergetová
Tetovaná	- - - - -	Libuše Šádová
Fefela	- - - - -	Marie Bohuslávková
Botkin	- - - - -	Eda Šittler
Sadovský	- - - - -	Jaroslav Čermín
Markéta	- - - - -	Magda Šrůtová
Gromov	- - - - -	Antonín Herget
Správce	- - - - -	Ladislav Rozporka
Matka	- - - - -	Růžena Valešková
Hlídačka	- - - - -	Eliška Šedivcová
Kantinská	- - - - -	Milada Hergetová
Pop	- - - - -	Josef Sekal
Fráter	- - - - -	Stanislav Hlinovský

Hlavní přestávka po druhém dějství

První hrou uvedenou ochotníky ve Velkých Svatoňovicích byla Klicperova dvouaktovka „Rohovín čtverrohý“. Od té doby uplyne v příštím roce již 90 let a ochotnické divadlo se dávno stalo nezbytnou součástí kulturního a společenského života obce.

Divadlo se ve Svatoňovicích od r. 1871 nepřestalo hrát. Nejprve mělo svůj stánek na provizorním jevišti hospodského šenku „U Stolínů“, později se přestěhovalo do většího sálu a v roce 1928 získalo na tehdejší poměry celkem moderní jeviště. Pak se také naplno rozvinulo. Ovšem vpravdě umělecký vzestup možno počítat až od roku 1940, kdy do divadla vstoupila hlavně studující mládež a činnost souboru v době okupace se stala pevným pojítkem mezi lidmi v obci, přímo sousedící s hranicí nacistického Německa. V té době hraje soubor Maryšu, Paličovu dceru, Strakonického dudáka, recituje verše českých básníků a zůstává věren slibu – bojovat divadlem za jednotu národa – slibu, který dal svým dvěma nadějným členům J. Baudyšovi a J. Součkovi, umučeným v koncentračním táboře Mauthausenu.

Válka skončila, přišlo tolik očekávané osvobození a znovu je to soubor, který vítal Sovětskou armádu a připravil těm, kteří se vraceli z koncentračních táborů, krásný, povzbuzující večer. A i když odchodem celé řady lidí do pohraničí nastalo období slabší divadelní práce, v roce 1948 znovu divadlo nabírá dech a začíná naplno. Opět je to mládež, která doplňuje prázdná místa a spolu se staršími se pouští do práce. Jejím výsledkem je celý rejstřík divadelních her: Pygmalion, Ůklady a láska, Vojnarka, Paní Marjánka, matka pluku, Mášenka, Meteor, Loupežník, Setkání s mládím, Pozdní láska, Výnosné místo i Jarišovi Inteligenti, s kterými se soubor v roce 1958 stal vítězem oblastní přehlídky. Za hodnotnou soustavou kulturně politickou činnost získali Svatoňovičtí v roce 1959 také diplom „Štít IV. všeodborového sjezdu ROH“.

Do Hronova přichází soubor poprvé. Třicáté výročí Jiráskova úmrtí přivedlo ho k tomu, uvést na scénu náročnou a zatím tak málo hranou práci „Pan Johanes“. Ale jak soubor sám přiznává, nebyl to důvod jediný. Všichni byli zaujati myšlenkovou hloubkou hry a to, že se děj odehrává v jejich Podkrkonoší, je pro hru nadchlo neméně.

ALOIS JIRÁSEK

## PAN JOHANES

Pohádka o čtyřech dějstvích

Režie: Karel Jonáš

Návrh scény: Milan Lipovský

Scéna: kolektiv

Světla: kolektiv

Inspicie: Lada Šreiberová, Marie Brejtrová

Technická spolupráce: Jaroslav Petráš

Text sleduje: Jiřina Brejtrová

Hudba: Jaroslav Hübner

Umělečtí poradci: Richard Mihula, Škop, Farejzl

Rybcoul	-	-	-	-	-	-	-	-	Stanislav Hanuš
Princezna Kačenka	-	-	-	-	-	-	-	-	Marie Prášková
Tomáš, vagant	-	-	-	-	-	-	-	-	Jaroslav Baudyš
Kubeček	-	-	-	-	-	-	-	-	Bohumil Procházka
Hrůza Lelek	-	-	-	-	-	-	-	-	Vladimír Hanuš
Horník	-	-	-	-	-	-	-	-	František Kozák
Kořenářka, jeho matka	-	-	-	-	-	-	-	-	Marie Kultová
Zuzka, jeho dcera	-	-	-	-	-	-	-	-	Milena Umlaufová
Krajánek	-	-	-	-	-	-	-	-	Jiří Šafář
Salakvarda	-	-	-	-	-	-	-	-	Břetislav Kavan
Hrabě	-	-	-	-	-	-	-	-	Milan Lipovský
Čemerka	-	-	-	-	-	-	-	-	Jaromír Šrejber
Hospodář	-	-	-	-	-	-	-	-	Karel Jiroušek
Selka	-	-	-	-	-	-	-	-	Marie Šafářová
Ženich	-	-	-	-	-	-	-	-	Ladislav Petrus
Družba	-	-	-	-	-	-	-	-	František Dittrich
První skalní duch	-	-	-	-	-	-	-	-	Josef Bernard
Druhý skalní duch	-	-	-	-	-	-	-	-	Jiří Jochman
Třetí skalní duch	-	-	-	-	-	-	-	-	Otto Šretr
Komorník	-	-	-	-	-	-	-	-	Karel Baudyš
První voják	-	-	-	-	-	-	-	-	Radek Chmelík
Druhý voják	-	-	-	-	-	-	-	-	Václav Petrus

Synkové, děvčata, skalní duchové

Děj na Krkonošských a Kačenčinyých horách

---

Soubor je už pohromadě desátý rok. Nejdříve se jen recitovalo a předčítalo při čtenářských besedách. I teď je to jedním z hlavních úkolů, vždyť soubor vznikl při lidové knihovně a chce jí pomáhat v kolektivní práci se čtenářem. A takových besed bývá ročně až na osmdesát.

Ale od sólových recitací byl jen krok k samostatným celovečerním pořadům. K programům celistvým i stále obměňovaným podle místa a posluchačů. Tak se teď střídají literární večery s hudebními, divadlo poezie s pásmem humoru a satiry, večery oslavné s programy k prerůzným příležitostem.

Okresní lidová knihovna není jediným domovem souboru. Vystupuje po celém okrese, v sálech i pod stromy, na jevištích i vprostřed venkovských hospod a někdy i na stupínku ve škole.

Do kroniky jeho úspěchů patří uvedení Puškinova Evžena Oněgina na festivalu LUT v Praze roku 1955, kde soubor získal II. místo a stříbrnou medaili. V roce 1956 v Třebíči na přehlídce EUS I. místo za pásmo „Rovnoprávnost mužů“. V roce 1957 mimosoutěžní představení na Jiráskově Hronově „Zpěvy staré Číny“, v následujících letech Wolkrův Prostějov a Svitavy s pásmem poezie „Chvála života“ a dramatisace Reedových „Deseti dnů, které otřásly světem“ na festivalu polabských krajů v Choceňi.

Nejsou jen úspěchy, jsou někdy i prohry. A škoda, že se nedá napsat všechno. — Třeba i to, jak se chodí za kulturou v dešti a sněhu Orlických hor i jak se v jednom dni také třikrát vystupuje.

Ale na nová pozvání se soubor vždy znovu těší... a tím více na pozvání do Hronova jubilejního.

---

## A SLYŠÍM LIDSTVA HYMNUS HŘÍMAVÝ

Pásmo z díla Aloise Jiráska

Sestavil Vladimír Semrád

Režie Dr Jaroslav Suchý a Ladislav Hrudík

Scéna Bohumír Španiel

Účinkují:

Mariana Rosenbergová

Vlasta Žitná

Lubomír Pecháček

J. Z. Sokol

Adolf Šimek

Gustav Šourek

Libor Volný

Takmer 5 ročná systematická výchova členov v recitačnom krúžku podmienuje vytvorenie nášho Divadla poézie, ktorého činnosť sa datuje od začiatku roku 1959.

Jeho vytvorenie bolo výsledkom snahy po účinnejšom popularizovaní verša, než aký zaručuje klasický prednes. A už prvé výsledky ukázali, že inscenovaná poézia spĺňa očakávané predpoklady. Dokázal to predovšetkým veľký záujem obecnosti o túto formu umeleckého prednesu, najmä záujem dedinského obyvateľstva, ktoré tak vydalo najlepšie svedectvo o väčšej prístupnosti a pôsobivosti verša v inscenovanej forme.

Úzka spolupráca oboch kultúrnych zariadení, Okresnej ľudovej knižnice a Klubu 2. vojenského okruhu, ako i skutočný zápal a láska všetkých členov súboru k slovesnému prednesu, zabezpečili niekoľko úspešných vystúpení.

Okrem radu príležitostných literárne-hudobných večerov, usporiadaných pri kultúrnych a štátnych výročiach a oslavách, uviedlo divadlo poézie na scénu počas doterajšieho svojho trvania päť pôvodných celovečerných pásiem. Po inscenovanej časti Hviezdoslavovej Hájnikovej ženy, pripravilo divadlo poézie montáž z veršov slovenských básnikov „Večný odkaz“ k 15. výročiu národného povstania. Z tvorby sovietskych básnikov XX. storočia inscenoval súbor pásmo „Slovo kovom zvoníace“, Príspevkom súboru k Týždni boja proti fašizmu bolo scénické pásmo „Nikdy viac“ a k Februárovému víťazstvu montáž „Na slávu ľudu“.

Scénické pásmo „Plamene borby víťaznej“ je pôvodná, z troch častí zostavená montáž z veršov slovenských básnikov.

V prvej časti „Pod Tatrami blýska“ načrtáva vývin udalostí na Slovensku, počnúc od mnichovskej zrady, rozbitia prvej Československej republiky a jej okupácie fašistickým Nemeckom, cez hanebné obdobie vlády klérofašizmu na Slovensku až po prepuknutie ozbrojeného povstania v augustových dňoch roku 1944.

Druhá časť pásma „Boj“ ukazuje nezlomnú vôľu ľudu dobojovať započatý boj, ktorý i po zatlačení Slovenského národného povstania obrovskou presilou nepriateľa živí veľká viera v skorý príchod Červenej armády.

V tretej časti „Úsvit slobody“ nesú legendárni hrdinovia v rachote kaľuší a za dunenia sovietskych tankov zlaté lúče slobody do našej vlasti. Nevysloviteľnú radosť postupne oslobodzovaného Slovenska kalí iba skutočnosť, že treba ešte obetí, že srdce našej vlasti, Praha, sa chveje ešte medzi životom a smrťou, krvácajúca na barikádach. No v rodivých bolestiach slobody vyhupne slnko z úsvitov ponad hory a doliny celej našej vlasti a napíše svojim žiarivým písmom na stránku histórie 9. máj. Deň jasoty, deň nezabudnuteľný, deň, ktorým začíná náš nový, slobodný život.

## PLAMENE BORBY VÍŤAZNEJ

scénické pásmo poézie z veršov

Sama Chalúpku,

Fraňa Kráľa,

Andreje Plávku,

Míra Procházku,

Jána Kostru,

Juliusa Lenku,

Milaša Krnu,

Ctibora Štítnického a Milana Lajčiaka

Montáž: Juro Trenčiansky

Réžia: Fero Spáčil

Hudba: Zdeněk Janda

Technika: Vladimír Sentál

Účinkujú: Alžbeta Kalabová, Jana Kapounová, Alexandra Arnoldová, Pavol Kolár, Aloiz Kvasňovský, Anton Vojtech, Zdeněk Janda, Karol Pokorný, Rudolf Kobza, Eduard Vitek, Augustín Kudláč a sbor.



KAREL KYNCL VOJÁK



NIKOLAJ POGODIN ARISTOKRATI

Život velkého německého divadelníka, básníka a revolucionáře Bertolta Brechta je vymezen léty 1898 až 1956. Tato data však neohraničují jeho dílo živé i dnes, i když autor chtěl mluvit především k své době a za svou dobu, za ten „temný čas“ jemuž jsme unikli. Ano, Brechtovy hry uváděné dnes jako prvořadá umělecká záležitost na celém světě, stejně jako jeho verše, nadále plným hlasem varují před nebezpečím fašismu a bojují za svobodné, radostné lidství v socialistické a komunistické společnosti.

Brecht sám s příznačnou suchou strízlivostí se označoval za „pisatele divadelních her“ a jejich obsáhlou řadu nerozděloval nějakými zvláštními názvy, ale čísloval je jako prosté „pokusy“. Svou poezii psal jakoby na okraj nepřetržité divadelní tvorby, bez záměru představovat se jako básník. Říká o tom:

„Jediný rým v mé písni  
by mi připadal jako zpupnost  
Ve mně se sváří  
nadšení nad kvetoucí jabloní  
a zděšení nad řečmi natěračovými.  
Ale jenom to druhé  
mě nutí usednout za psací stůl“.

(natěrač = Hitler)

Vzdor této skromnosti jde o básníka smělé, vpravdě revoluční myšlenkové síly a jedinečné osobitosti výrazu. Jeho verš je pro čtenáře zpočátku nezvyklý a obtížný. Stojí však za to proniknout k jeho jádru. I recitátorům Wolkrova kroužku přinesla práce na tomto pásmu řadu nových, nesnadných úkolů. Jsou však šťastni, daří-li se jim získávat posluchače k tomu, aby se sami vnímavě začtli do básnického odkazu Bertolta Brechta – nepokořeného bojovníka za svět bez pokořování, za svět laskavých lidí, za svět komunismu.

Wolkrov recitační kroužek Městského domu osvěty v Olomouci vepsal si do svého čela se jménem milovaného básníka mládí a komunismu zároveň i program: šířit živým slovem hlas básníků bojujících za svobodný a šťastný život, za skutečné lidství.

Kroužek sdružuje kolem 20 členů z různých škol a pracovišť. Má za sebou již čtyři sezóny své existence s početnou řadou vystoupení.

Začínalo se skromně, s malými pásmi z poezie Jana Nerudy, z dopisů Mikoláše Alše, z veršů Jaroslava Seiferta, z básní Petra Bezruče. Prvními posluchači byli žáci škol a učilišť, čtenáři v předměstských knihovnách, pacienti v nemocnici. To bylo v roce 1957. Pak se kroužek pustil do větších úkolů. Pravidelnými večery poezie vytvořil v Olomouci novou tradici a obohatil kulturní život svého města. Zvláštní pozornost věnoval představování našich současných umělců, kteří do Olomouce rádi zajížděli a po prvním seznámení zůstali i nadále milými spolupracovníky kroužku. Patří mezi ně Ivan Skála, Jiří Šotola, Miroslav Florián, Oldřich Vyhliďal, Karel Šiktanc a ještě mnozí další.

BERTOLT BRECHT

## TAK MÍJEL MŮJ ČAS

pásmo poezie z knihy „Sto básní“ a „Válečná čítanka“  
v překladu Ludvíka Kundery.

Dramaturgická úprava a nastudování: Rudolf Pogoda.

Recitují:

Marie Friedlová – Draha Nopová

Jarmila Wittnerová, – Jaroslav Malý

Jindřich Pazdera – Rudolf Pogoda a Jan Vinař

Hudební mezihry jsou z původních nahrávek a skladeb na  
autorovy texty od K. Weilla, P. Dessaua a H. Eislera

U klavíru Svatopluk Ščudlík

Ze světových autorů byl na programu Gorkij s výňatky z „Bosáků“, pak sovětská lyrika (Lugovskoj, Zabolockij, Martynov, Kirsanov, Sluckij a Vinokurov), starokorejská lyrika, Ódy Pabla Nerudy, básníci sovětské Ukrajiny a konečně Bertolt Brecht.

K dokreslení této dramaturgie třeba přidat tématické pořady k MČSP, k únorovým a květnovým oslavám, MDŽ apod. – A pro příští sezónu je v plánu večer slovenských básníků, pořady z mladých próz A. P. Čechova, z veršů M. Holuba a J. Skácela a z díla St. K. Neumanna.

Neopomeňme ještě dodat, že členové kroužku od prvních začátků se velmi intenzivně podíleli a podílejí na vzniku a uskutečňování překrásné myšlenky Wolkrova Prostějova – každoroční ústřední přehlídky recitátorů STM – a jména nejlepších z nich se objevují mezi vítězi všech ročníků tohoto festivalu. Za pásmo „Tak míjel můj čas“ získal zde soubor i letos I. cenu.

V současné době se kroužek snaží vyrovnat s nesnadnou problematikou divadla poezie. Brechtovské pásmo je v tomto hledání nových cest prvním výraznějším pokusem kroužku.

---

I když se vojenský život měnil a mění, přece jen dva roky v zapadlé posádce skládá nepřehledná řada dní, z nichž každý přináší znovu a znovu věčně se opakující starosti i radosti. Rámuje-li toto vojenské prostředí kouzelná krajina, vznikají přece jen chvíle, kdy se člověk chce a musí vyjádřit slovy básníků. Není-li sám schopen vyjadřování v řeči vázané, sahá po knihách veršů, raduje se s nimi, pláče s nimi a bojuje s nimi. V takové malé místnosti, které se v jazyce vázaném i nevázaném říká „půda“, se sešli příslušníci malé zapadlé posádky v počtu pěti, dali hlavy dohromady a vzniklo divadlo poezie.

Název pásma „Vojna“ odpovídá jejich momentální situaci a soukennému oblečení. i jejich vůli bojovat slovy básníků proti vojně – v širším a přeneseném smyslu, kdy vojna je synonymem pro válku.

Našli své souznějící verše v poezii lidové, u „věčného vojáka“ Fráni Šrámka, u Viktora Dyka, Brechta, Borcherta, Kohouta, Štuky. Vzniklo tak představení, jehož zatímní korunou bylo vítězství na ústředním kole STM, IV. Wolkrově Prostějově. Právem proto soubor, který byl zatím rozšířen o hudební složku, bude reprezentovat současné divadlo poezie na XXX. Jiráskově Hronovu.

Bude tak dokumentovat, jak mocnou zbraní je poezie, která dovede nejen čarovat a milostně ukolébávat, ale i burcovat, hřmít a protestovat. A divadlo poezie se tak stává současně jevištním útvarem, jehož účinek na diváka je neméně silný než dobře zahrané divadelní představení. Přibližuje posluchači krásu veršů a interpreta učí hudbě mluveného slova.

Vojna je svým způsobem vzorem i poučením.

---

## VOJNA

dramatické pásmo sestavené z lidové poezie a veršů

F. Šrámka, V. Dyka, J. Seiferta, J. Hory, St. K. Neumanna,  
V. Nezvala, E. F. Buriana, M. Pujmanové, P. Kohouta, I. Štuky,  
W. Stranky, W. Borcherta, B. Brechta, S. Ščipačova, K. Simonova

Scénář, režie a výprava: kolektiv

Technická část: Jiří Branda

Recitují:

Antonín Bureš

Miloš Dvořák

Vladimír Máca

Miroslav Moravec

Hudba:

Miroslav Hoffmann – klavír

Pavel Tvrdoň – cimbál

Jiří Branda – kytara

Keď v roku 1945 doznali posledné výstrely a začal sa nový mierový život v oslobodenej vlasti, vzbĺkla v dušiach všetkých mierumilovných ľudí nielen túžba žiť v mieri a pokoji, ale žiť lepšie, krajšie a kultúrnejšie ako dovtedy. To bola aj túžba mladých ľudí v novovybudovanom odevnom závode v Púchove. Vedľa iných krúžkoch a súboroch začíná svoju činnosť aj malý divadelný kolektív. Nebola to hneď práca systematická, vyvíjala sa skôr živelne a napriek tomu, že repertoár nebol ešte vždy premyslený, predsa práca bola úspešna. K systematickej a uvedomelej činnosti dochádza v súbore po roku 1948, keď februárové udalosti a znárodnení závodu udalo jasný smer a cieľ práce kružkov LUT a keď možnosti týchto súborov rozmohli sa do nebývalej šírky. Mladý kolektív divadelných ochotníkov napriek ešte mnohým ťažkostiam pracuje s láskou a vytrvalosťou vlastnou mladých ľudí. O ich práci najlepšie hovoria dosiahnuté výsledky. Štyri desiatky divadelných hier, viac ako 200 predstavení, 53.000 pracujúcich na týchto predstaveniach, mnohé diplomy a čestné uznania, účasť na krajských, celoslovenských i celoštátnych prehliadkach len potvrdzujú húževnatú a svedomitú prácu mladých ochotníkov. Dramaturgia reaguje na významné kultúrne a politické udalosti, a tak je repertoár divadla vždy živý a prihovára sa svojmu divákovi jasnou a srozumiteľnou rečou. Spomenieme len niektoré posledné inscenácie súboru: Lampiónová slávnosť, Sedliacka láska, Profesor Poležajev, Návrat do života, alebo pripravovaná Moja teta, tvoja teta. V Hronove vystupuje súbor Makyta po štyrtý raz. Je to tým radostnejšie, že v slávnych dňoch 15. výročia oslobodenia našej vlasti, slávi súbor i 15 rokov svojej činnosti účasťou na jubilejnom Jiráskovom Hronove.

PETER KARVAŠ

## NÁVRAT DO ŽIVOTA

Hra v 3 dejstvách

Réžia: A. Čibenka

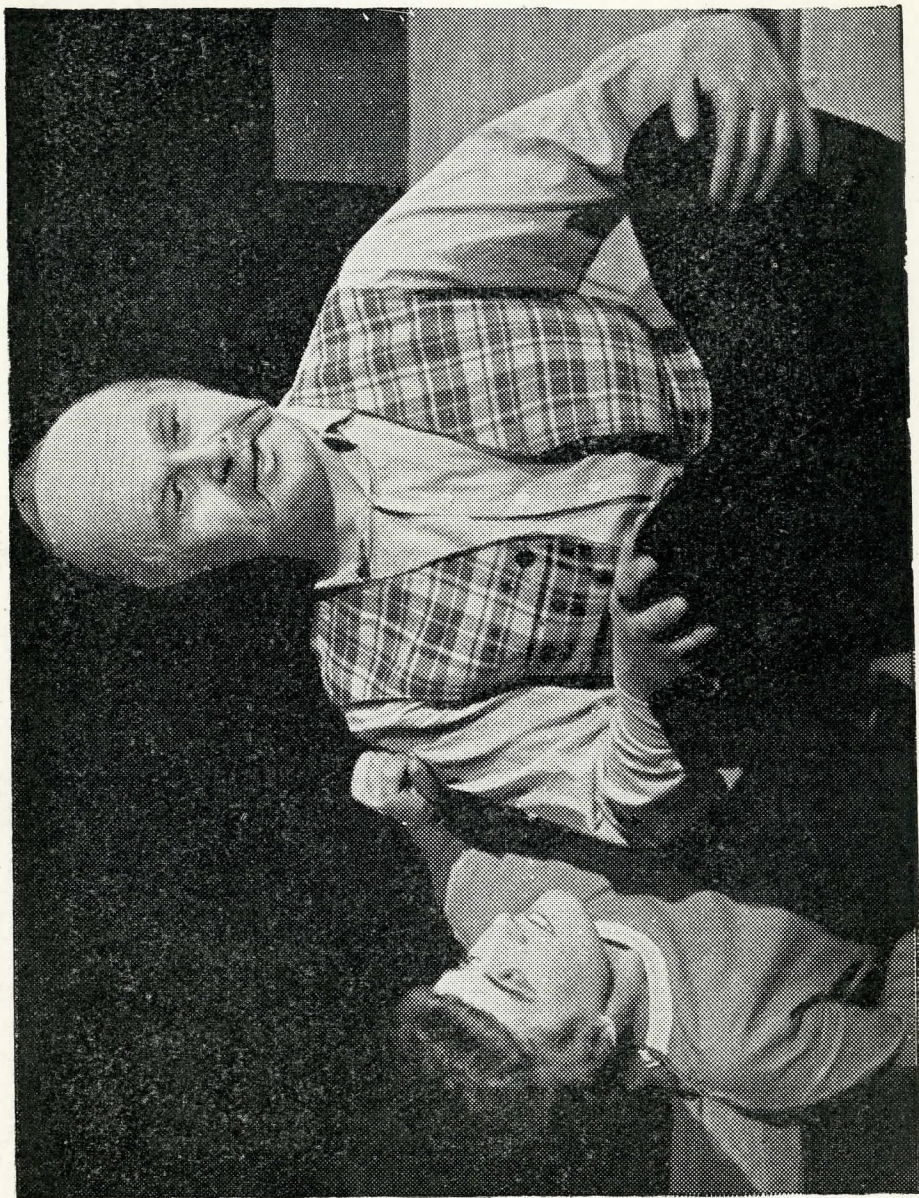
Asistent réžie: J. Bellovič

Scéna: M. Hložek a. h.

Javiskové vedenie: K. Dišek

Text sleduje: H. Molitorová

Martin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Vilo Hodoň
Mária	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Milka Čibenková
Vincko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Laco Kunst
Dr. Róbert Sviták	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Jozef Bellovič
Dr. Karol Havran	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Štefan Marinič
Táňa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mária Ballová Gréta Klusová
Milicionár	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Laco Švec Št. Mako



VALERI PETROV KDYŽ KVETOU RŮŽE



PETER KARVAŠ PŮLNOČNÍ MŠE

---

Kronika souboru je celkem chudá na dramatické situace. Soubor se vyvíjel od skromných literárních večerů a počátečních dramatických pokusů až k tlumočení náročných her Hikmetových, Čapkových, Leonovových i dalších.

Z podla studovny v Universitní knihovně v Brně dospěli i k vlastnímu, modernímu, dobře technicky vybavenému divadlu, které se otevře ještě koncem tohoto roku.

O obojí mají zásluhu členové souboru. Ti, kteří už odešli ke kamenným divadlům, i ti, kteří v souboru začínají teoretickým školením, etudami a episodními rolemi. Mládí v souboru převládá. Dokazuje to průměrný věk 23 roků.

Divadlem soubor žije na různých scénách v Brně, na zájezdech, schůzích, besedách, kulturních brigádách a dětských estrádách. Hraje s dětmi i pro děti.

Za sezónu 1959–60 v jeho záznamech narostlo celkem dosti velké číslo – 52 představení a jiných akcí s úhrnným počtem 27.200 diváků.

---

Hravá básnická komedie bulharského autora Valeri Petrova „Když kvetou růže“ je podle slov souboru reakcí na letošní bohatou úrodu tragedií a dramát na našich jevištích.

Valeri Petrov ve své lyrické komedii dokázal spojit požadavek lidové zábavnosti s lidským pohledem na život a lásku. Hra nejen varuje, ale také podtrhuje hlubokou životní pravdu, že lidský život může být i ve stáří krásným, je-li zbaven zartpklosti, uzavřenosti, sobectví a nelásky.

---

VALERI PETROV

## KDYŽ KVETOU RŮŽE

Lyrická komedie o lásce

Přeložil: Sergej Machonin – Upravili: R. Žák a Fr. Palčík

Režie: Fr. Palčík

Asistent režie a vedoucí představení: Fr. Klaška

Scéna: A. Vorel jh.

Zvuky: Fr. Vlach

Světla: V. Müller s kolektivem

Rekvizity a kostýmy: A. Honejsková

Masky: S. Trávníček

Text sleduje: A. Staňková

Hudební spolupráce: dr. L. Štancl se svým orchestrem,

V. Přichystalová, P. Řezníček a Vysokoškolské pěvecké sdružení

Choreografie: E. Divišková

Osoby jak vstupují do hry a jejich obsazení

Stařec (později Větrelec a Maestro)	– –	Leonard Walleztký
Milenci	– – – – –	Karla Kvardová
		Zdeněk Brychta
Soused	– – – – –	Vilém Ambler
		Eduard Vinohradský
Itsodalm Chud (později Ctitel a Číšník)	–	Terka Lysická
Cyklista	– – – – –	Milan Sova
Úřednice	– – – – –	Olga Kroupová
Manžel	– – – – –	Pavel Klenský
		Ota Šašecí
Manželka	– – – – –	Františka Slámová
Studentka	– – – – –	Pavla Váňová
Student	– – – – –	František Klaška

Tančí žákyně tanečního kroužku

Ochotnické divadlo se v Napajedlích hrálo již v roce 1871 a má tedy bohatou tradici. Tradici tak silnou a životadárnou, že dovedla překonat všechny krize a neúspěchy, kterými divadlo procházelo, a na jejím základě vyrostl i dnešní soubor, nesoucí od roku 1958 jméno národního umělce Zdeňka Štěpánka.

Po roce 1945 nastoupila v ochotnickém divadle v Napajedlích nová generace. O divadle jsme nevěděli téměř nic a všechno to, čím jsme byli pro ně vyzbrojeni se dá shrnout do jedné věty – láska k divadlu. Vlastně zde byly soubory dva. Divadelní soubor ZK Slavia a divadelní soubor „Vojan“ závodního klubu n. p. Fatra. Teprve koncem loňského roku došlo v Napajedlích k významné události – k sloučení obou závodních klubů a tím i obou divadelních souborů.

Alespoň stručně z jejich historie: Divadelní soubor „Vojan“ byl založen v roce 1945. Až do loňského roku sehrál celkem 43 divadelních her ve 155 představeních. Mezi nejlepší můžeme počítat „Ohnivou hranici“, „Živnost paní Warrenové“, „Janu“, „Morálku paní Dulské“, „Setkání s mládím“, „Dům na předměstí“, „Lampionová slavnost“ a hry Voskovce a Wericha. Představení souboru zhlédlo za 15 let celkem 58.750 diváků.

Bývalý divadelní soubor ZK Slavia začínal v roce 1951, uvedl 26 her ve 135 představeních pro 31.000 diváků. Z dramaturgie souboru uvádíme alespoň některé hry: Stroupežnický „Naši furianti“, Lutowski „Rodinná záležitost“, Pásek „Kapitán přišel včas“, Wilde „Ideální manžel“, Beaumarchais „Figarova svatba“, Nestroy „Talisman“, Jariš „Inteligenti“, Drda „Hrátky s čertem“, Jirásek „Otec“, Kohout „Taková láska“ atd.

Z iniciativy členů souboru se v Napajedlích už po tři léta každoročně pořádá divadelní festival. Letos na něm zvítězil s inscenací Karvašovy hry Půlnoční mše náš soubor. Největšího úspěchu jsme však zatím dosáhli v tomto roce vítězstvím na II. divadelním máji v Krnově.

Jsmo rádi, že do Hronova přijíždíme již jako jediný společný soubor. Je to poprvé v devadesátiletých dějinách ochotnického divadla v Napajedlích, kdy všichni napajedelští divadelníci pracují společně.

Jsmo rádi i tomu, že se nám poprvé dostalo tak velké cti hrát na Jiráskově Hronovu, před hronovským obecnstvem.

#### Proč hrajeme Půlnoční mši?

Především pro její aktuálnost a působivost na diváka. Peter Karvaš ve hře velmi přesvědčivě zobrazil prostředí, z něhož vyrůstal slovenský fašismus. Celý příběh hry se odehrává v pozadí boje proti okupantům a domácím přísluhovačům. Autor nemilosrdně demaskuje a odhaluje slovenský klerofašismus, který v této době nacházel podporu ve vrstvách maloměstácké společnosti. Tyto skupiny lidí, které obrovský kvas povstání vynesl jako kal a špínu na povrch, sehrály v minulosti nejpotupnější úlohu v osudech Slováků a byly tím nejstrašnějším dědictvím, které fašismus na Slovensku zanechal.

Vzpomeňme jenom na nedávný proces proti příslušníkům oddílů Hlinkovy gardy, kteří měli na svědomí strašná zvěrstva, napáchaná na slovenském národě. Proti zbytkům těchto lidí je třeba i dnes vést nelitostný a nesmířitelný boj. Proto Půlnoční mše se neobrací jen k minulosti, ale především naléhavě upozorňuje na to, že Kubišové, Palové a Marianové žijí, že se skrývají mezi námi a tiše se usmívají, když čtou o provoláních rasistů a neofašistů v západním Německu.

PETER KARVAŠ

## PŮLNOČNÍ MŠE

Přeložil: Sergej Machonin

Režie: Bedřich Solecký

Umělecký poradce: Vladimír Štros

Výtvarník: Karel Šálek jh.

Jevištní mistr: Josef Kouřil

Světla: Josef Obdržálek, Alois Chaloupka, Jiří Zapletal

Zvuky: Jiří Mlčoch

Rekvizity: Marie Horáčková

Text sleduje: Vlasta Tůmová

Technická spolupráce: Bedřich Obdržálek, Bohumil Májíček, Jan Kučera, Bohumil Lidinec, Rudolf Mlčoch.

Valentin Kubiš	- - - - -	Josef Němec
Vilma, jeho žena	- - - - -	Božena Úředníčková
Marian, jejich starší syn	- - - - -	Otakar Žurman
Đurko, jejich mladší syn	- - - - -	Pavel Forst
Angela, jejich dcera	- - - - -	Karla Mikošková
Paľo, její muž	- - - - -	Jiří Gloser
Katka	- - - - -	Jana Petříková
Poručík Brecker	- - - - -	Bedřich Solecký
Vojáci	- - - - -	* * *

Hlavní přestávka po druhém dějství

VILLIAM SHAKESPEARE

# TRAGICKÝ PŘÍBĚH DÁNSKÉHO PRINCE HAMLETA

Tragédie o třech dělech

Přeložil Zdeněk Urbánek

Režie: Milan Pásek

Asistenti režie: Miloš Preininger a Antonín Brtoun

Hudba: Jaroslav Hübner

Dirigent: Jaroslav Hübner

Sólový klavír: Jaromír Černý jh.

Hlasový poradce: Alžběta Jarošová jh.

Výprava a kostýmy: Jiří Fiala

Nastudování šermu: Antonín Brtoun a Petr Jiříček jh.

Claudius, dánský král	- - - - -	Miloš Preininger
		Antonín Strnad
Hamlet, dánský princ, syn zesnulého	- - - - -	Josef Srba
a synovec nynějšího krále	- - - - -	Stanislav Malý
Polonius, předseda státní rady	- - - - -	Václav Všelicha
		nositel vyznamenání
		Za vynikající práci
Horatio, Hamletův přítel	- - - - -	Miloš Patočka
Laertes, Poloniův syn	- - - - -	Walter Steiner
Gertruda, dánská královna,	- - - - -	Jana Janovská
Hamletova matka	- - - - -	Giza Skálová
Ofelie, Poloniova dcera	- - - - -	Vilma Ascherlová
		Dagmar Pušová
Voltimand, } vyslanci z Norska	- - - - -	Zdeněk Jelínek
Cornelius, }	- - - - -	Otakar Bílek jh.
Rosenkrantz, } býv. Hamletovi	- - - - -	Miroslav Švejda
Guiltenstern, } spolužáci	- - - - -	Jaroslav Černík
Osric, dvorský švihák	- - - - -	Radomil Kolesa

Šlechtic	- - - - -	Rudolf Máhrla
Kněz	- - - - -	Jan Petřík
Marcellus, } členové hradní stráže	- - - - -	Maxmilián Hornýš
Bernarda, }	- - - - -	Stanislav Jareš
Francisco, }	- - - - -	Ladislav Krňávek
Reynaldo, Poloniův služebník	- - - - -	Ladislav Jurečka
Fortinbras, norský princ	- - - - -	Svatopluk Matyáš
Norský kapitán	- - - - -	Miroslav Laňka
1. herec (divadelní král)	- - - - -	Rudolf Šimara
2. herec (Lucianus)	- - - - -	Stanislav Malý
		Josef Srba
1. hrobník	- - - - -	Vladislav Draždák
2. hrobník	- - - - -	Bedřich Bittl
Sluha	- - - - -	Josef Novák
Dán	- - - - -	Oldřich Balcar
1. herečka (prolog)	- - - - -	Dagmar Pušová
		Vilma Ascherlová
2. herečka (divadelní královna)	- - - - -	Giza Skálová
		Jana Janovská
Duch Hamletova otce	- - - - -	Miloš Preininger
		Antonín Strnad

Děje se v Dánsku

Představení řídí: Josef Novák a Oldřich Balcar

Text sleduje: Lad. Krňávek

Premiéry dne 15. a 16. října 1959.

V říjnu minulého roku uvedlo KOD Hradec Králové v režii Milana Páska jednu z největších Shakespearových tragedií – „Hamleta“. Tvůrci inscenace se pokusili číst text hry očima dnešního diváka; nedílnou součástí představení se stal Hübnerův klavírní koncert, zmocňující se hamletovské látky hudebními výrazovými prostředky. Výsledkem snahy po postizení rozpornosti Hamletovy postavy a po novém výkladu tragédie je neobvyklé představení hrané na zvláštním způsobem utvářené scéně. Je cenné především tvůrčím postupem, zasahujícím všechny tvůrčí složky divadelního organismu, a úsilím o vyjádření dnešního smyslu klasického příběhu.

JOSEF KAJETÁN TYL

## JAN HUS

Upravil: Jan Honzl

Režie: Zdeněk Bittl, nositel vyznamenání Za vynikající práci

Scéna a kostýmy:  
zasloužilý umělec Jan Sládek, laureát státní ceny jh.

Scénickou hudbu složil Jaroslav Lautner

Zikmund, císař německé říše	- - -	Jaroslav Nekolný
Václav IV., král český, jeho bratr	- -	Jiří Holý, laureát státní ceny
Žofie, manželka Václavova	- - - -	Věra Nováková
Petr Angeli, kardinál, legát pražský	- -	Jan Blažek
Albík z Uničova, pražský arcibiskup	- -	Ota Karen
Štěpán Pálec, Mistr svatého písma	- -	Petr Skála
Michail z Českého Brodu, prokurátor	- -	Karel Šebesta
Jan Hus, Mistr svobodných umění, kazatel	- - - - -	Vladimír Ptáček Karel Urbánek
Hanuš z Chlumu, královský dvořenín	-	Milan Holubář
Vok z Valdštejna, královský dvořenín	-	Milan Sandhaus
Páter Blažej z řehole minoritů	- -	Jiří Těšík Josef Kalena
Markéta, matka Husova	- - - -	Jarmila Derková
Lupáč, žák na vysokých školách pražských	- - - - -	Dobroslav Čech
Havlík, žák na vysokých školách pražských	- - - - -	Vladimír Ptáček Karel Urbánek
Šembera, pražský měšťan	- - - -	Karel Hrdý
Háta, jeho žena	- - - - -	Ivana Bílková
Martin Křídélko, zvoník	- - - -	Ivan Hojar
Robert, biřic kostnický	- - - - -	Hugo Třešňák, nositel vyznamenání Za vynikající práci
Panoš	- - - - -	Bohumila Dolejšová
Husitská žena	- - - - -	Marta Petříková
Bubeník	- - - - -	Arnošt Šnelcer

Dále spoluúčinkují externisté VČD:

Domesová, Klapková, Krčmářová, Riehsová, Švábová, Balcar,  
Břehovský, Bubák, Bušek, Hrabčík, Folprecht, Menšík, Mládek,  
Sandhaus, Tlapek

Text sleduje: Helena Balounová

Představení řídí: Arnošt Šnelcer

Premiéra dne 11. června 1960 v Městském divadle v Pardubicích

„Jan Hus“ patří k méně uváděným hrám Josefa Kajetána Tyla. Neprávem; daleko do sentimentality a nepůvodnosti, která tu byla Tylovi vyčítána, má tato scénická báseň o národním hrdinovi, prodchnuta humanismem, myšlenkou národní svobody a osvobození člověka od karabáče státní a církevní absolutistické nadvlády. Nutnost vytvořit toto velké drama diktovala Tylovi – jako u ostatních her – potřeba dne, potřeba vyjádřit uměleckou formou požadavky a cíle národní a demokratické revoluce 1848. Tylovo umění však vytvořilo víc: vytvořilo dodnes živou píseň o hrdinství člověka a nepřemožitelnosti ideje svobody. A tak ji také nastudovalo Východočeské divadlo v Pardubicích.

**ZA SOCIALISTICKÉ**

**OCHOTNICKÉ**

**DIVADLO**



Programovou brožuru

XXX. jubilejního Jiráskova Hronova

připravil Ústřední dům lidové tvořivosti

redigovala Ludmila Junková

vydal Přípravný výbor

Jiráskova Hronova

obálka a typografická úprava Libora Fáry

fotografie Karel Minc

výtiskla Jiskra, n. p. Pardubice

provoz 24 Hronov

cena výtisku 3 Kčs

N-05\*01572

